

Protokół Nr BRM.0012.3.2.2022
posiedzenia Komisji Polityki Prorodzinnej Ochrony Zdrowia
i Bezpieczeństwa Rady Miejskiej w Olecku
odbytego w dniu 28 lutego 2022 roku

Spis treści

Do punktu 1 – Uzależnienia behawioralne – analiza.....	2
Do punktu 2 – Sprawy wniesione.	8
Do punktu 3 – Wnioski Komisji.....	9

Na stan 7 członków komisji w posiedzeniu udział wzięło 7 – lista obecności w załączeniu.

Posiedzeniu przewodniczyła Przewodnicząca komisji – Janina Anuszkiewicz.

Protokołowała starszy inspektor Wydziału Organizacyjnego i Nadzoru Urzędu Miejskiego w Olecku – Małgorzata Adameit.

W posiedzeniu udział wzięli:

- Burmistrz Olecka – Karol Sobczak,
- Sekretarz Gminy – Sławomir Hatałski,
- Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom – Monika Dudycz-Stefanowska,
- Dyrektor Powiatowego Centrum Wspierania Edukacji w Olecku – Elżbieta Domasik,
- Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Olecku – Eligia Bańkowska,
- Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Olecku – Iwona Narkiewicz-Bielska,
- Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Gąskach – Katarzyna Kondratowicz,
- Dyrektor Szkoły Podstawowej w Babkach Oleckich – Mirosław Matusiak,
- Wicedyrektor Szkoły Podstawowej Nr 3 im. Jana Pawła II w Olecku – Karolina Maśłowska,

- Wicedyrektor Szkoły Podstawowej Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Olecku – Jarosław Kosakowski.

Przewodnicząca komisji – Janina Anuszkiewicz

przywitała przybyłych na posiedzenie komisji i przedstawiła proponowany porządek posiedzenia:

1. Uzależnienia behawioralne – analiza.
2. Sprawy wniesione.
3. Wnioski komisji.

Uwag do porządku posiedzenia nie zgłaszano.

Do punktu 1 – Uzależnienia behawioralne – analiza.

Przewodnicząca komisji – Janina Anuszkiewicz

oznajmiła, że temat jest znany od dawna i oddała głos pani pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom, która uczestniczyła w ostatnim czasie w szkoleniu w tym zakresie.

Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom – Monika Dudycz-Stefanowska

poinformowała, iż ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw zostały wprowadzone do programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. Został też dookreślony w przepisach zakres przeciwdziałania tym uzależnieniom poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej.

Nie ma możliwości finansowania przez gminę terapii uzależnień behawioralnych.

W klasyfikacji medycznej zostały opisane tylko dwa uzależnienia behawioralne: hazard i granie w gry komputerowe.

Przepisy prawa z grudnia, które weszły w życie od stycznia, dały gminom krótki czas na dostosowanie programów profilaktycznych, tzn. do końca marca. Została zlecona diagnoza, na podstawie której będzie przygotowany program do uchwalenia. Badanie przeprowadza firma „Nowe horyzonty” z Wrocławia. Badaniem zostali objęci uczniowie klas VI-VIII szkół

podstawowych, wszyscy uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz 100 dorosłych mieszkańców gminy.

Przedstawiła krajowe dane epidemiologiczne dla populacji osób 15+ według stanu na 2019 r.:

- a) hazard – osoby grające w ostatnich 12 miesiącach na pieniądze stanowiły 37,1% populacji – wzrost o 2,9 punktu procentowego w stosunku do roku 2015,
- b) Internet – 3/4 Polaków deklaruje korzystanie z Internetu – wzrost o 13 punktów procentowych w stosunku do pomiaru z 2012 r.,
- c) zakupy – poziom zagrożenia kompulsywnymi zakupami notuje się na podobnym poziomie, co w latach ubiegłych. W badanym okresie symptomy wykazywało 3,7% populacji, czyli ponad milion osób,
- d) praca – prawie 1/10 Polaków (9,1%) miała problem z uzależnieniem od pracy. Problem dotyka osób w wieku 25-34 lata.

Omówiła zjawiska uzależnień behawioralnych w grupie młodzieży szkolnej:

- a) graniu w gry hazardowe – chociaż raz kiedykolwiek w życiu grało 18,2% badanych piętnasto-szesnastolatków oraz 21,4% siedemnasto-osiemnastolatków,
- b) media społecznościowe – analiza typowego dnia nauki szkolnej młodszej badanej grupy (15-16 lat) pokazuje najliczniejszą podgrupę badanych, która korzysta z mediów społecznościowych 2-3 godziny dziennie (30,1%), mniej osób poświęca na tą aktywność ok. 4-5 godzin (20,2%). W przypadku typowego dnia weekendowego, dominują dwie podgrupy badanych: podgrupa korzystająca ponad 6 godzin dziennie (26,4%) oraz korzystająca ok. 2-3 godziny (24,6%),
- c) gry cyfrowe – uczniowie zostali zapytani o symptomy nadmiernego korzystania z gier wideo na urządzeniach elektronicznych, takich jak komputer, smartfon, konsola. W młodszej grupie 21,7% badanych jest zdania, że ich rodzice uważają, że poświęcają na tą aktywność za dużo czasu, 17,1% badanych twierdzi, że spędza za dużo czasu na graniu w gry, a 9,0% badanych ma zły humor, jeśli nie ma dostępu do tych gier. W starszej grupie analogicznie odsetki są niższe – 14,0% uczniów uważa, że spędza za dużo czasu na graniu, takiego zdania jest 16,5% ich rodziców, a 6% ma zły humor, gdy nie może grać,

- d) czas spędzany w Internecie – od pierwszych edycji badania „Nastolatki 3.0” obserwowany jest stały wzrost liczby godzin przeznaczanych przez młodzież na korzystanie z Internetu. Obecnie nastolatki spędzają w sieci średnio 4 godziny i 50 minut dziennie (2014 r. – 3 godziny 40 minut, 2018 r. – 4 godziny 12 minut). W dni wolne od zajęć szkolnych czas ten wydłuża się średnio do 6 godzin i 10 minut,
- e) inicjacja internetowa – badania wskazują, że młodszy uczniowie rozpoczynają samodzielne korzystanie z Internetu (bez nadzoru rodziców) wcześniej niż ich starsi koledzy. Średnia wieku w szkole podstawowej wynosi 6 lat i 8 miesięcy. Uczniowie szkół średnich (17 l.) deklarują, iż zaczęli samodzielnie używać Internetu w wieku 8 lat. W 2016 r. średnia ta wynosiła 9 lat 5 miesięcy.

Przedstawiła raport z badania „Brzdąc w sieci” przeprowadzonego przez Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej dotyczącego zjawiska korzystania z urządzeń mobilnych przez dzieci w wieku od 0 do 6 lat:

Wiek dziecka	Odsetek dzieci korzystających z urządzeń mobilnych
Dziecko do 11 miesięcy	11,7
Dziecko od 12 do 23 miesięcy	36,3
Dziecko od 24 do 35 miesięcy	57,7
Dziecko od 36 do 47 miesięcy	62,8
Dziecko od 48 do 59 miesięcy	75
Dziecko od 60 do 72 miesięcy	76

Średni wiek inicjacji używania urządzeń mobilnych to 2 lata i 2 miesiące. Wyniki wskazują na potrzebę edukacji rodziców w tym zakresie.

Przewodnicząca komisji – Janina Anuszkiewicz

podziękowała za przedstawienie informacji i podkreśliła, że wszystkie zachowania mają podłoże internetowe.

Dyrektor Powiatowego Centrum Wspierania Edukacji w Olecku – Elżbieta Domasik

potwierdziła, że liczby są zatrważające a na co dzień też widzą wzrost przypadków uzależnień. Jest to trudne dla poradni, bo mają braki kadrowe. W związku z tym opracowano inny system dotarcia do klienta – informację i profilaktykę. Widzą duży problem w okresie rozwojowym dziecka, od kilku lat skupiają się również na najmłodszych dzieciach. Znają przypadki wkładania telefonu komórkowego do wózka dziecka w celu odtworzenia muzyki lub bajki i to już jest zagrożenie. Stąd co roku powtarzają akcję „Tydzień bezpiecznego Internetu”. Ponadto funkcjonuje klub rodzica, gdzie w każdą środę rodzice mogą skorzystać z konsultacji. Telefon komórkowy ma niekorzystny wpływ na dzieci, oprócz tego że wpływa na mózg i myślenie, powoduje też rozdrażnienie, brak koncentracji i uwagi, agresję. Specjaliści twierdzą, że niedługo praca z komputerem i Internetem nie będzie uzależnieniem. Mechanizm leczenia z uzależnienia polega na tym, że należy odstawić bodziec uzależniający, a w przypadku zdalnej edukacji dzieci są zdane na pracę z komputerem. Często kontakt jest również poza lekcjami. Wówczas czas pracy z komputerem wydłuża się. Jeśli do poradni trafiają dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym z objawami braku koncentracji, rozdrażnieniem, agresji, odmowy jedzenia, to należy się zastanowić, czy dziecko nie wchodzi w stan kryzysu psychicznego, czy depresji m.in. też z innych powodów towarzyszących, czy jest to kwestia tylko uzależnienia. Jeśli jest to głębokie uzależnienie, to jako placówka, mają obowiązek skierowania do innej instytucji udzielającej pomocy w zakresie uzależnień, np. do Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Narkotyków i Współuzależnienia przy ul. Nocznickiego w Olecku lub skierowanie na oddział zamknięty. Jeśli chodzi o gry komputerowe w ostatnim roku nie było wzrostu orzeczeń wydanych w tym zakresie.

Przewodnicząca komisji – Janina Anuszkiewicz

zapytała, czy rodzice są zainteresowani pomocą w kwestii uzależnień.

Dyrektor Powiatowego Centrum Wspierania Edukacji w Olecku – Elżbieta Domasik

odpowiedziała, iż poradnia zajmuje się wieloma zagadnieniami i trudno określić w procentach, ale zainteresowanie jest duże, szczególnie w okresach nauki zdalnej. Poradnia nie świadczy długotrwałej terapii uzależnień, wówczas dzieci są kierowane do Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Ełku. Do poradni trafia pierwszy sygnał o problemie dziecka, jeśli pomoc jest możliwa w ramach poradni, to jest udzielana, jeśli problem jest poważniejszy dziecko kierowane jest dalej.

Generalnie są to 2-3 zgłoszenia dziennie na poważną konsultację. Kładą nacisk na uświadamianie rodziców, by przeanalizowali swoje postępowanie wobec dziecka, bo pomoc zaczyna się na najniższym szczeblu. Następnie są nauczyciele i pedagodzy szkolni, poradnie, poradnie zdrowia psychicznego, ośrodki środowiskowe a na koniec psychiatra. Terapia jest długotrwała, co najmniej 2-letnia.

Sekretarz Gminy – Sławomir Hatałski

zwrócił uwagę, że w obecnych czasach bez telefonu i komputera nie da się żyć. Chciał wiedzieć, na co rodzic powinien zwrócić uwagę ucząc dziecko korzystania z tych urządzeń, by z czasem nie miało problemu z uzależnieniem.

Dyrektor Powiatowego Centrum Wspierania Edukacji w Olecku – Elżbieta Domasik

odpowiedziała, że nie jest specjalistą od uzależnień i trudno jej odpowiedzieć na to pytanie. Dużo mówi się o tym, iż niedługo nie będzie to traktowane jako uzależnienie. Jednak na ten czas trzeba kontrolować dziecko, są blokady rodzicielskie, ponadto trzeba rozmawiać z dzieckiem na temat skutków wejścia na nieprzyjemne strony internetowe a przede wszystkim zaleca się dużo ruchu na świeżym powietrzu.

Członek komisji – Wojciech Leonarczyk

oznajmił, że podczas pandemii i zdalnego nauczania wiele dzieci zostało pozostawionych same sobie. Kontaktowały się ze szkołą za pomocą różnych komunikatorów. Spotkał się z tym, iż dzieci musiały instalować komunikatory dla dorosłych. W jego ocenie powinny być stosowane komunikatory dla dzieci i z możliwością kontroli. Ponadto należałoby ocenić bazę psychologów zajmujących się uzależnieniami behawioralnymi nie tylko z terenu gminy, ale i województwa.

Dyrektor Powiatowego Centrum Wspierania Edukacji w Olecku – Elżbieta Domasik

wtrąciła, iż baza jest bardzo ograniczona. Obecnie w Polsce jest tylko ok. 500 psychiatrów. Są też terapeuci uzależnień, którzy nie są psychologami. W Olecku można otrzymać pomoc w poradni przy ul. Nocznickiego lub w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom – Monika Dudycz-Stefanowska

dodała, że od lutego funkcjonuje również Centrum Profilaktyki i Terapii Uzależnień i Współuzależnienia dla Dzieci i Młodzieży „Pozytywka” przy ul. Gołdapskiej dla dzieci od lat 7 do 20. Odnośnie pytania sekretarza podkreśliła, że wniosek nasuwa się jeden – zatracono

więzi rodzinne. Potrzebna jest praca u podstaw, z rodzicami. Internet sam w sobie, nie jest zły, chodzi o nauczenie dzieci i rodziców korzystania z Internetu mądrze.

Członek komisji – Alicja Nowik

wskazała, iż dobrym rozwiązaniem byłaby szkoła dla rodzica oraz zajęcia w szkole, na których poruszany byłby temat skutków nadużywania Internetu i surfowania po niebezpiecznych stronach.

Dyrektor Powiatowego Centrum Wspierania Edukacji w Olecku – Elżbieta Domasik

wtrąciła, że praca tylko z dzieckiem, to wierzchołek góry lodowej. Rodzice winni modelować zachowania dziecka. Jeśli dziecko widzi, iż rodzic spędza dużo czasu z telefonem komórkowym, a mówi mu co innego, to dziecko widzi rozdźwięk i nie musi zrobić, tak jak mówi rodzic.

Odnosnie szkoły dla rodziców, w 2020 r. przed pandemią, został zrealizowany cykl spotkań w ramach szkoły dla rodziców, gdzie były poruszane te problemy i niestety tłumów nie było. Rodzice zgłaszają problem, a potem zdejmują z siebie odpowiedzialność za problem, który zaistniał. Bardzo trudno jest zmienić postawę rodziców.

Przewodnicząca komisji – Janina Anuszkiewicz

zgodziła się, iż problem jest trudny do rozwiązania i wymaga ogromnej pracy oraz wysiłku w kształtowaniu zachowania zarówno dzieci i rodziców. Może rozwiązaniem byłyby wspólne zajęcia interaktywne dzieci i rodziców w szkołach.

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Babkach Oleckich – Mirosław Matusiak

wyjaśnił, że w szkołach dzieje się bardzo dużo w tym zakresie. Psycholog i pedagog analizują zachowania behawioralne uczniów. Szkoła realizuje program wychowawczo-profilaktyczny. Problem jest z grami komputerowymi i ich skutkami. Rodzice nie czytają dzieciom książek, by wspomagać rozwój dziecka. Nauczyciele dowiadują się o problemach od dzieci, jeśli te zechcą powiedzieć.

Członek komisji – Alicja Stefanowska

zapytała, czy w każdej szkole jest psycholog lub pedagog szkolny.

Burmistrz Olecka – Karol Sobczak

odpowiedział, że nie w każdej szkole w pełnym zakresie jest psycholog i pedagog.

Członek komisji – Wojciech Leonarczyk

stwierdził, iż w związku z tym, że z funduszu korkowego nie może być finansowane leczenie uzależnień behawioralnych, w jego ocenie należy dążyć do zmiany prawa w tym zakresie.

Pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom – Monika Dudycz-Stefanowska

potwierdziła, iż nie można finansować terapii uzależnień behawioralnych, ale można sfinansować wszelkie inne działania, np. programy rekomendowane, których zadaniem jest budowa kompetencji społecznych. W jej ocenie dzieci z dużym uzależnieniem wymagającym terapii aż tak wielu nie ma. Polem do działania są czynniki chroniące, czyli edukacja poprzez programy rekomendowane, profilaktyczne. Na początku pandemii we wszystkich szkołach wykształcono po 2 realizatorów programu rekomendowanego.

Dyrektor Powiatowego Centrum Wspierania Edukacji w Olecku – Elżbieta Domasik

stwierdziła, że wiedzy o dzieciach leczonych na oddziale psychiatrycznym w Olsztynie nie posiadają. Natomiast w przypadku zgłoszenia się do poradni z problemem, to w jej ocenie, tych przypadków jest za dużo.

Na tym punkt zakończono.

Do punktu 2 – Sprawy wniesione.

Przewodnicząca komisji – Janina Anuszkiewicz

poruszyła sprawę przygotowania gminy do przyjęcia uchodźców.

Burmistrz Olecka – Karol Sobczak

oznajmił, że wojewoda wystąpił z zapytaniem o wskazanie możliwej liczby osób i miejsca do zakwaterowania uchodźców i ich utrzymania. Zgłaszają się także osoby prywatne chętne do przyjęcia tych osób. Na dziś nie wiadomo, ilu uchodźców trafi do naszej gminy. Jest tworzona baza w celu koordynacji działań. Ponadto w kilku miejscach zostały utworzone punkty zbiórek darów. Brakuje łóżek polowych i pościeli oraz żywności długoterminowej i środków higieny osobistej.

Komisja podjęła dyskusję na temat pomocy uchodźcom, m.in. możliwości przygotowywania posiłków w kuchniach szkolnych, opracowania skutecznego kanału informacyjnego, udzielania pomocy psychologicznej w szkołach, paniki ludzi i zakupu paliwa na masową skalę, dezinformacji.

Innych spraw wniesionych nie było.

Na tym punkt zakończono.

Do punktu 3 – Wnioski Komisji.

Członek komisji – Wojciech Leonarczyk

oznajmił, iż na kolejne posiedzenie komisji przygotuje projekt pisma lub stanowiska kierowanego do Unii Miasteczek Polskich z prośbą o wystąpienie do rządu o zmianę prawa w zakresie wykorzystania funduszu kapslowego również na terapię uzależnień behawioralnych.

Komisja jednogłośnie przyjęła wniosek, aby dokonać analizy zasobów psychologów i psychoterapeutów na terenie naszej gminy, powiatu i powiatów ościennych oraz stworzyć bazę dla rodziców, gdzie mogliby uzyskać pomoc.

Innych wniosków w tym punkcie nie zgłaszano.

Burmistrz Olecka – Karol Sobczak

prosił, aby radni przemyśleli temat współpracy z miastem partnerskim Gusiew w Rosji i ewentualnego zawieszenia lub zerwania współpracy.

Członkowie komisji wyrazili swoje zdanie na ten temat.

Na tym punkt i posiedzenie komisji zakończono.

Przewodniczący komisji

/ - / Janina Anuszkiewicz

Protokołowała

/ - / Małgorzata Adameit